

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/134/2018
Identifikačné číslo spisu: 1715203395
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1715203395.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci manželky Y. C., bývajúcej v T., zastúpenej JUDr. Darinou Tomčovou, advokátkou s o sídlom v Šenkviaciach, Záhradná č. 58, proti manželovi Y. C., bývajúcemu v T., zastúpenému JELENČÍK A PARTNERI advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Doležalova č. 7, o rozvod manželstva a úpravu pomerov manželov k deťom: M. C., nar. XX.XX.XXXX a maloletému Y. C., nar. XX.X.XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce sociálnych vecí a rodiny Pezinok, so sídlom v Pezinku, Moyzesova č. 2, načas po rozvode, vedenej na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 28 P 76/2015, o dovolaní manžela proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 24. októbra 2017 sp. zn. 11 CoP 104/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Pezinok (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 13. decembra 2016, č. k. 28 P 76/2015-387, v spojení s opravným uznesením zo dňa 25. januára 2017, č. k. 28 P 76/2015-418 manželstvo Y. C. a Y. C. rozviedol. Na čas po rozvode manželstva zveril vtedy maloleté deti M. C. a Y. C. do osobnej starostlivosti matky s tým, že zastupovať a spravovať ich majetok sú oprávnení obaja rodičia. Otca zaviazal prispievať výživným na maloletú M. vo výške 250 eur mesačne a na maloletého Y. vo výške 200 eur mesačne od právoplatnosti výroku rozsudku o rozvode manželstva. Styk otca s maloletou M. neupravil, styk otca s maloletým Y. upravil tak, že sa môžu stretávať každý týždeň v kalendárnom roku od utorok od 16.00 hod. do stredy do 8.00 hod., každý nepárny týždeň v kalendárnom roku od štvrtka od 16.00 hod. do nasledujúceho pondelka do 8.00 hod., každý nepárny kalendárny rok v čase jarých prázdnin vyhlásených Výhláškou MŠ SR od prvého dňa prázdnin od 9.00 hod. do posledného dňa prázdnin do 17.00 hod., každý páry kalendárny rok v čase veľkonočných prázdnin vyhlásených Výhláškou MŠ SR od prvého dňa prázdnin od 16.00 hod. do posledného dňa prázdnin do 18.00 hod., každý kalendárny rok v čase od 1.7. od 9.00 hod. do 15.7. do 19.00 hod. a v čase od 1.8. od 9.00 hod. do 15.8. do 19.00 hod., každý páry kalendárny rok počas vianočných

sviatkov v čase od 22.12. od 9.00 hod. do 29.12. do 18.00 hod., každý nepárny kalendárny rok v čase od 30.12. od 9.00 hod. do posledného dňa školských prázdnin nasledujúceho kalendárneho roku vyhlásených Vyhláškou MŠ SR do 18.00 hod., za miesto preberania a odovzdávania maloletého určil byt matky, matke uložil povinnosť maloletého na styk riadne a včas pripraviť. Účastníkom nepriznal nárok na náhradu trov konania.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie manžela rozsudkom z 24. októbra 2017, č. k. 11 CoP 104/2017-440 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP, pričom podľa ods. 2 citovaného ustanovenia poukázal na správne právne závery súdu prvej inštancie, s ktorými sa stotožnil. Mal za to, že súd prvej inštancie v danej veci rozhodol v súlade s príslušnými ustanoveniami Zákona o rodine, ktoré správne na danú vec aplikoval, pri zohľadnení najlepšieho záujmu maloletých detí ako prioritného kritéria pre rozhodovaciu činnosť súdu v konaní starostlivosti o maloleté deti. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 52 CMP.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu v častiach týkajúcich sa výhradne maloletého, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v jeho 2., 4. a 6. výroku podal dovolanie manžel (ďalej aj „dovolateľ“). Dovolací dôvod vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, pretože mal za to, že súdy zásadne porušili jeho rodičovské práva ako aj jeho právo na rodinný život a zároveň nevyhodnotili záujem maloletého a diskriminačne zvýhodnili rodičovské práva matky na úkor jeho práva ako aj práv maloletého. Navrhoval rozsudok odvolacieho súdu zmeniť alebo vrátiť späť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie s tým, že mu bude priznaný nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

4. Manželka vo svojom vyjadrení žiadala dovolanie odmietnuť ako neprípustné. Rozhodnutie o výchove, výžive a zverení maloletého do starostlivosti toho-ktorého rodiča je podľa jej tvrdenia vysoko individuálne a v každom jednotlivom prípade závisí od posúdenia konkrétnych skutkových okolností prípadu. V žiadnom prípade teda nemožno v danej veci hovoriť o ustálenej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu, pretože táto otázka je vždy výsledkom posúdenia konkrétnych skutkových okolností každej prejednávanej veci a teda sa nejedná o právnu otázku špecifickú pre ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

5. Kolízny opatrovník navrhol potvrdiť rozhodnutie odvolacieho súdu.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací [(§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)], po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

7. Dovolanie je v danom prípade podané vo veci starostlivosti súdu o maloletých, ktorá je upravená v Civilnom mimosporovom poriadku (ďalej len „CMP“). Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého „na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak“. CMP v ustanoveniach § 76 a § 77 CMP obsahujúcich niektoré ustanovenia o dovolaní, „neustanovujú inak“ pokiaľ ide o prípustnosť dovolania v o veciach starostlivosti súdu o maloletých; prípustnosť dovolania manžela bolo preto potrebné posudzovať podľa ustanovení CSP, ktoré upravujú, kedy je dovolanie prípustné (§ 419 a nasl. CSP).

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu

(porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014).

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Aby na základe dovolania podaného v zmysle § 421 ods. 1 CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (porovnaj 2 Cdo 203/2016 a 6 Cdo 113/2017).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je teda (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod. V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil.

12. Pre všetky tri procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zdefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

13. Právnou úpravou dovolania v CSP sa sleduje nielen náprava nesprávností v individuálnom spore dovolateľa, ale tiež dosiahnutie cieľov významných z hľadiska celkového rozhodovania všeobecných súdov Slovenskej republiky. Ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ CSP sa takto sleduje zámer minimalizovať nežiaduce odklony rozhodnutí odvolacích súdov od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a tým prispieť k ich jednotnému rozhodovaniu. Účelom § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je dosiahnuť vyriešenie dosiaľ ešte nevyriešenej právnej otázky (a „zaplnením bielych miest doterajšieho rozhodovania dovolacieho súdu prispieť k vytvoreniu jeho ustálenej rozhodovacej praxe“). Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. c/ CSP má za cieľ dosiahnutie jednoty v rozhodovaní dovolacích senátov.

14. V danom prípade dovolateľ vyvodzuje prípustnosť jeho dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

15. Otázkou relevantnou v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je právna otázka, ktorá ešte nebola riešená dovolacími senátmi najvyššieho súdu, takže vo vzťahu k nej sa ani nemohla vytvoriť a ustáliť rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Ak procesná strana vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, musí: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ podať svoje vysvetlenie, ako mala byť táto otázka správne riešená. Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia

alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

16. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnou (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Z o zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou neriešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

17. Vychádzajúc z vyššie uvedených teoretických úvah dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľom nastolená otázka nie je takou dovolacou otázkou, akú má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnú normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Podľa obsahu dovolania dovolateľ považoval za nesprávny záver súdov týkajúci sa spôsobu realizácie úpravy styku otca s maloletým a takisto právne závery ohľadne určenia výšky výživného na maloletého a určenia spôsobu jeho výchovy. Tieto závery súdov ale neboli výsledkom aplikácie či interpretácie konkrétneho ustanovenia právneho predpisu, ale boli výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré v konaní vyšli najavo a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov súdy viedli k prijatiu tohto rozhodnutia. Dovolateľom nastolená otázka nie je otázkou právnou, teda takou otázkou, ktorej riešenie by záviselo od výkladu určitej konkrétnej hmotnoprávnej (napr. Zákon o rodine) alebo procesnoprávnej normy. Zákon o rodine a ani iný právny predpis nemá ustanovenia, z ktorých by striktno vyplývali kritériá pre stanovenie spôsobu realizácie styku rodiča s dieťaťom, určenia výšky výživného na maloletého a určenia spôsobu jeho výchovy. Spoločným znakom konaní vo veciach starostlivosti o maloletých je, že v týchto konaniach ide predovšetkým o záujem maloletých detí v zmysle čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa. Výsledkom týchto konaní by teda nemalo byť vyriešenie sporu medzi účastníkmi konania, ale zabezpečenie výsledku konania, ktorý zodpovedá najlepšiemu záujmu maloletého. Dovolateľ vo svojom dovolaní však namietal skutkové otázky a dôvody ktorými spochybňoval správnosť posúdenia veci odvolacím súdom predstavovali výlučne jeho subjektívny odlišný pohľad na vhodnosť a primeranosť uložených povinností. Odlišný pohľad dovolateľa na správnosť rozhodnutia odvolacieho súdu bez vymedzenia právnej otázky nemôže zakladať dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

18. Podľa § 447 písm. f/ CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

19. Na základe uvedených skutočností dovolací súd dovolanie manžela podľa § 447 písm. f/ CSP odmietol.

20. Dovolací súd o nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol podľa § 52 CMP a § 451 ods. 3 CSP.

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.